

Ljudevit Pivko – tudi opazovalec in popisovalec ljudskega življenja na Ptujskem polju

Andrejka Žejn*

1.02 Pregledni znanstveni članek
UDK 929Pivko L.

Andrejka Žejn: Ljudevit Pivko – tudi opazovalec in popisovalec ljudskega življenja na Ptujskem polju. Časopis za zgodovino in narodopisje, Maribor 89=54(2018), 4, str. 114–145

V prispevku po še neobjavljenih pismih Ljudevita Pivka iz obdobja 1897–1911 in po dokumentaciji ob Pivkovi promociji iz leta 1905 sledimo njegovim načrtom za obsežen popis širokega spektra ljudskega življenja v domači Novi vasi in širši okolici. Gradivo je Pivko pošiljal na Jugoslovansko akademijo znanosti v Zagreb, od koder mu je bilo leta 1911 vrnjeno z namenom, da ga za objavo dopolni in preuredi. Manjši del gradiva je Pivko objavil, velika večina pa je izgubljena.

Ključne besede: Ljudevit Pivko, učitelji, biografije, Ptuj, Maribor, etnografija.

1.02 Review Article
UDC 929Pivko L.

Andrejka Žejn: Ljudevit Pivko – Also an Observer and Registrar of the Folk Life on the Ptuj Field. Review for History and Ethnography, Maribor 89=54(2018), 4, pp. 114–145

On the basis of still unpublished letters of Ljudevit Pivko from the period between 1897 and 1911 and of the documentation for his promotion in 1905, the treatise presents his plans for an extensive register of wide spectrum of folk life in his home Nova vas and wider surroundings. Pivko sent the materials to the Yugoslav Academy of Arts and Sciences in Zagreb; in 1911 he received the materials back in order to supplement and rearrange them

---

* dr. Andrejka Žejn, ZRC SAZU Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede, Novi trg 2, 1000 Ljubljana, andrejka.zejn@zrc-sazu.si

before their publication. Pivko managed to publish a smaller part of the materials, the majority however is lost.

Key words: Ljudevit Pivko, teachers, biographies, Ptuj, Maribor, ethnography.

UVOD

Ljudevit Pivko je danes najbolj znan po svoji vojaški karieri med prvo svetovno vojno, ki je postala odmevna zaradi upora proti avstro-ogrski vojski in ustanovitve Jugoslovanskega dobrovoljskega bataljona kapitana Pivka,¹ ter po povojni politični karieri in narodnozavednem delovanju. Podrobneje je Pivkovo življenje in delo v *Slovenskem biografskem leksikonu* leta 1949 popisal Franjo Baš,² ki je bil Pivkov sodelavec na moškem učiteljišču v Mariboru v letih 1929 do 1931. Baš v geselskem članku o Pivku navaja podatke o njegovem šolanju, o učiteljskih zaposlitvah na šolah v Mariboru, vojaški karieri, zlasti podrobno pa opisuje njegovo politično usmeritev in narodnozavedno delovanje, med drugim Pivkovo aktivno delovanje v mariborskem sokolstvu. V tej biografiji je zapisan tudi stavek: »V rokopisu je zbral obširno narodopisno gradivo o svoji rojstni vasi«, vendar brez obrazložitve o vsebini in kakršnihkoli okoliščinah nastanka tega gradiva.

V sklopu interdisciplinarnega projekta *Zgodovina doktorskih disertacij slovenskih kandidatov v Avstro-Ogrski monarhiji (1872–1918)*,³ ki obravnava študente s slovenskega etničnega ozemlja, ki so v drugi polovici 19. in na začetku 20. stoletja študirali na Dunaju, v Gradcu in v Pragi in promovirali na filozofski fakulteti teh univerz, je bilo pridobljeno tudi arhivsko gradivo o študiju in promociji Ljudevita Pivka.⁴ Pivko je namreč od jeseni 1903 obiskoval predavanja na slovanski in germanski filologiji na dunajski univerzi in tam leta 1905 doktoriral. Del dokumentacije je tudi Pivkova rokopisna avtobiografija iz leta 1905,⁵ v kateri zlasti obširno poroča o popisovanju narodnega

¹ Podrobneje o Pivkovi medvojni karieri in nazorih prim. Janez J. Švajncer, O dr. Ljudevitu Pivku in njegovem delu.

² Prim. Baš, Pivko, Ljudevit (1880–1937).

³ Projekt traja od 1. januarja 2016–31. decembra 2018, financira ga Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (J7-7276 (B)), vodja projekta je dr. Tone Smolej. Eden od rezultatov projekta bo monografija, v katero bo vključena podrobnejša obravnava življenja in dela Ljudevita Pivka v luči njegovega študija na Dunaju.

⁴ Različici imena in priimka v dokumentaciji arhiva dunajske univerze sta Ludwig Pifko in Ljudevit Pifko (v večini semestralnih vpisnic), medtem ko je pod objavo v *Archivu für slavische Philologie* leta 1905 podpisan kot Ludwig Pivko.

⁵ Prim. UAW-PH RA 1850 Pifko, Ludwig, 1905.03.01–1905.05.29. Pivkova avtobiografija je naslovljena *Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko* (v nadaljevanju Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko).

življenja v župniji Sv. Marko niže Ptuja in okolici ter načrtih za objavo tega obsežnega gradiva.⁶

Po podatkih iz omenjene avtobiografije, po še neobjavljeni Pivkovi korespondenci in drugih arhivskih virih ter posameznih objavah gradiva v *Časopisu za zgodovino in narodopisje* poskušamo odkrivati nastajanje in usodo Pivkovega rokopisnega narodopisnega gradiva, ki ga na kratko omenja Franjo Baš.

RAZGIBANA ŽIVLJENJSKA IN IZOBRAZBENA POT LJUDEVITA PIVKA

Ljudevit Pivko se je rodil 17. avgusta 1880 v Novi vasi v župniji Sv. Marko niže Ptuja (danes Nova vas pri Markovcih). Osnovno šolo je najprej obiskoval v domačem kraju, nato v Svetem Juriju ob Ščavnici. Gimnazijo je začel leta 1891/92 v Varaždinu, naslednje leto se je na željo staršev vpisal na ptujsko gimnazijo, kjer je moral obiskovati še enkrat prvi letnik, od tretjega letnika dalje, 1894/95 do 1899/1900, je obiskoval gimnazijo v Mariboru in junija 1900 maturiral. Oktobra 1900, v času, ko je Praga postala aktualna tudi za slovenske študente zaradi svoje naklonjenosti južnoslovanskim narodom, je vpisal slovansko in germansko filologijo na praški univerzi.⁷ Pivko je bil v Pragi leta 1900 med soustanovitelji Slovenskega kluba, ki se je oblikoval leta 1900 in se je leta 1902 preimenoval v liberalno akademsko društvo Ilirija. Po prvem letniku študija v Pragi je bil oktobra 1901 vpoklican v služenje vojaškega roka v Krakov.⁸ Pivko je sicer še pred začetkom študija načrtoval, da bo drugi letnik študija vpisal v Krakovu,⁹ ker pa je tam eno leto služil vojaški rok in si v tem času pridobil znanje poljskega jezika, literature in kulture, je nato še drugi

⁶ V zvezi s tem gradivom si je dopisoval z Antunom Radićem in Dragutinom Boranićem, urednikoma *Zbornika za narodni život i običaje*, v katerem naj bi bilo gradivo objavljeno. Pivkova pisma hrani Oddelek za etnologijo Hrvaške akademije znanosti in umetnosti, signatura K.SZ.161/1–K.SZ.161/17. Ohranjenih je 13 pisem in ena dopisnica iz obdobja 1897 do 1911. Za posredovane skene pisem se najlepše zahvaljujem Klementini Batina z Oddelka za etnologijo Hrvaške akademije znanosti in umetnosti. Pisem, ki jih je Pivko prejemal iz Zagreba, nam ni uspelo najti.

⁷ Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

⁸ Prim. Vojaško leto Pavla Poljanca.

⁹ Pivkove biografije skoraj dosledno navajajo, da je slavistiko in germanistiko študiral v Pragi, v Krakovu, na Dunaju in v Frankfurtu ob Majni, česar pa njegova avtobiografija do doktorata 1905 ne potrjuje. Prim. še navedbo, da bil eden prvih Slovencev, ki se je vpisal v Prago na univerzo, ter nato študiral še na Dunaju, v Frankfurtu in Berlinu (*Plaschka, Avantgarde des Widerstands*, str. 356). Glede Pivkovega bivanja v Frankfurtu ob Majni prim. v tem članku poglavje *Objave s področja zgodovinopisja in narodopisja pred prvo svetovno vojno*.

letnik študija vpisal v Pragi.¹⁰ Od jeseni 1903 je študij nadaljeval na univerzi na Dunaju, kjer je 7. julija 1905 promoviral. Leta 1906 je začel poučevati na državni gimnaziji v Mariboru,¹¹ od leta 1908 do vojne je poučeval na moškem učiteljišču v Mariboru.¹² V obdobju pred vojno je sodeloval pri ustanovitvi mariborskega Sokola in nato v njem aktivno deloval, bil je dejaven v mariborskem Zgodovinskem društvu.¹³ Po vojni je postalo Pivkovo narodnozavedno kulturno, družbeno in politično delovanje še intenzivnejše.¹⁴ Vrnil se je sicer k svojemu učiteljskemu poklicu, vendar sta njegovo delo na moškem učiteljišču v Mariboru prekinila poslanska mandata – od leta 1925 do 1929 je bil poslanec v Narodni skupščini v Beogradu, od 1931 do 1935 je bil v svetu Dravske banovine eden izmed treh zastopnikov mesta Maribor.¹⁵ Od leta 1935 do smrti 29. marca 1937 je kot upokojeni profesor poučeval na državni realni gimnaziji v Mariboru.

ZAČETEK ZBIRANJA NARODOPISNEGA GRADIVA IN VZPOSTAVITEV SO-DELOVANJA Z JUGOSLOVANSKO AKADEMIJO ZNANOSTI IN UMETNOSTI V ZAGREBU

V ljudski šoli v Sv. Juriju ob Ščavnici je poučeval tudi Pivkov polbrat Ivan Strelec,¹⁶ znan kot zbiralec narodnega blaga. Mogoče je ravno Strelec vzbudil ali spodbudil pri Pivku zanimanje za opazovanje in popisovanje »ljudskega življenja«. Pivko je po lastnih besedah začel v tretjem letniku gimnazije, torej v šolskem letu 1894/95, spontano, brez vnaprejšnjega koncepta opazovati in popisovati jezik, način izražanja, navade in običaje Slovencev na domačem spodnjem Ptujskem polju.¹⁷ Približno v tem času, v zadnji četrtini 19. stoletja, se je v Zagrebu na takratni Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v

¹⁰ Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

¹¹ Prim. Głowacki: Schulnachrichten (1907), str. [31]; Głowacki: Schulnachrichten (1909), str. [33].

¹² Imenik šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter učiteljstva v Sloveniji.

¹³ Baš: Pivko, Ljudevit (1880–1937).

¹⁴ V letih 1919 do 1925 je bil starosta mariborske sokolske župe, leta 1922 je bil med soustanovitelji in do leta 1930 predsednik mariborske Jugoslovansko-čehoslovaške lige, v letih 1920–1926 predsednik Slovenske šolske matice, odbornik Zveze kulturnih društev, 1923–1931 član vodstva mariborske Posojilnice Narodnega doma, tajnik Narodnega sveta za Štajersko (Baš, Pivko, Ljudevit (1880–1937); Habjanič, Pivko, Ljudevit).

¹⁵ Habjanič, Pivko, Ljudevit.

¹⁶ Ivan Strelec (1864–1914) se je ukvarjal tudi z zgodovino slovenskega šolstva (Vrbnjak, Strelec, Ivan (1864–1914).

¹⁷ Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

okviru *Odbora za narodni život i običaje*¹⁸ začelo obsežno zbiranje etnološkega in folklorističnega gradiva¹⁹ z vseh območij, kjer živijo Hrvati in drugi južnoslovanski narodi.²⁰ Gradivo naj bi se objavljalo v *Zborniku za narodni život i običaje*,²¹ ki je začel izhajati leta 1896, leta 1897 je njegov urednik postal Antun Radić. Radić je v drugem letniku časopisa objavil *Osnovu za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu*,²² po kateri naj bi se zbiralo etnografsko gradivo na terenu.²³ Celotna vprašalnica je vsebovala 12 poglavij s skupno 96 razdelki.²⁴ Ko je izšla, je bil Pivko v 6. razredu gimnazije. Pivko, kateremu naj bi vprašalnico posredoval njegov prijatelj,²⁵ se je v pismu obrnil na Radića²⁶ in izrazil svojo pripravljenost, da bi k projektu Jugoslovanske akademije prispeval z zbiranjem gradiva v svojem domačem kraju. Gradivo je želel zapisovati v slovenščini:

29. X. 1897

Veledenjeni g. urednik Zbornika!

Ponižno podpisani javim, da sam se i ja okanio sabirati gradju o narodnom životu rodjakov svojih v Novem selu (Novi vasi) kod sv. Marka niže Optuja u Štajerskoj. Jer poznajem srce narodovo, lahko popišem mnoge razdjele iz Vaše »Osnove« točnije. Sabirati ću gradju samo u domačem selu. A molim za jedan iztis »Osnove za sabiranje...« jer iztis, kojega rabim do sada moram vratiti drugu. Pisat ću u radnom jeziku, v slovenštini, da laže izrazim i popišem sabranu gradju.

Veseli me, ako možem kakvu trašku, kakav prinos donesti k većemu dijelu.

¹⁸ Sprva poimenovan *Odbor za sabiranje spomenika tradicionalne literature*.

¹⁹ Vzporedno je v okviru Matice hrvatske potekalo zbiranje ljudskih pesmi.

²⁰ Primorac, Arhivska građa Odsjeka za etnologiju HAZU, str. 9–10.

²¹ V *Zborniku za narodni život i običaje* je precej gradiva iz Motnika v letih 1900–1906 objavil Gašper Križnik (prim. Prilozi, str. 507).

²² Po Radićeви vprašalnici je svojo etnološko vprašalnico načrtoval tudi Karel Štrekelj (Kropelj, *Karel Štrekelj – iz vrelcev besedne ustvarjalnosti*, str. 93).

²³ Primorac, Arhivska građa Odsjeka za etnologiju HAZU, str. 9–10.

²⁴ Prim. Batina idr., Dokumentacijski pregled arhivskog gradiva Odsjeka za etnologiju HAZU (Nova zbirka), str. 153–154.

²⁵ Na tem mestu bi lahko omenili Antona Peska, ki je bil rojen leta 1879, torej eno leto pred Pivkom, v Dražencih, ki so takrat spadali v župnijo Hajdina pri Ptujju (Pirjevec, Pesek, Anton (1879–1955)). Pesek si je na prelomu stoletja ravno tako kot Pivko dopisoval z uredništvom *Zbornika za narodni život i običaje* (Batina idr., Dokumentacijski pregled arhivskog gradiva Odsjeka za etnologiju HAZU (Zbirka korespondencije), str. 428). V Arhivu Oddelka za etnologijo je ohranjeno Peskovo gradivo iz hajdinske župnije po nekaterih poglavjih Radićeve vprašalnice, nastalo oz. poslano v Zagreb okrog leta 1899 (Batina idr., Dokumentacijski pregled arhivskog gradiva Odsjeka za etnologiju HAZU (Stara zbirka), str. 119).

²⁶ Radić si je v času, ko je vodil *Odbor za narodni život i običaje* dopisoval s preko 700 osebami, s katerimi je večinoma razpravljal o zbiranju etnološkega gradiva, največ njegovih korespondentov je bilo iz Hrvaške, precej pa tudi iz Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore, Makedonije, Bolgarske in seveda Slovenije (Primorac, Arhivska građa Odsjeka za etnologiju HAZU, 19–20).

Sa spoštovanjem bilježim
Ljudevit Pifko,
višji gymn. (VI. r.) u Mariboru.
Stan. Maribor, Urbanska ulica br. 4

617 29. X. 1897.

Velecenjeni g. urednik »Zbornika«?

Biniano pripisani javim, da sam
še i ja okanio sabirati gradju o
narodnom životu rodjaka svojih
u Novem selu (stari vasi) kod sv.
Marka nize Optuzja u sta. podlaj.
Jer po najvećem meć narodovo,
lako popisšem mnoge narodjele iz
Vaš; listove to činije. Sabirati i
gradju samo u domaćem selu.
A molim za jedan list, listove za
sabiranje i je izle, kojega rabim do
sada moram vratiti drugu. Vrat ću
u rodnom jeziku, u slovenskimi;

razgovor

da lané izazim i popisšem sab-
ranu gradju.
Pisati me, ako možem kakvu
svetku, kakav pinos donesti to
rećem dijelu.

Sa spoštovanjem bilježim
Ljudevit Pifko,
višji gymn. (VI. r.) u Mariboru.
Stan. Maribor, Urbanske ulice br. 4.

Slika 1a in 1b: Pivkovo pismo 29. 10. 1897

Iz dopisnice iz leta 1898 je očitno, da je Radić Pivku odgovoril. Pivko nato Radiću poroča, da mora zbrano gradivo še popraviti in dopolniti, kar naj bi naredil med počitnicami. Radić je Pivku tudi poslal 3. zvezek *Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena* (izšel 1898), verjetno z namenom, da bi Pivko za zbornik pridobil nove naročnike:

Velecenjeni gospodine!

Molim, oprostite, da Vam niasam poslao do sada ni crtic iz narodnoga života ni odgovorio na Vaš list. Narodni život imam već većinom opisan, a jer uvidem, da treba još mnogo popraviti i dostaviti, posebno u narodnom govoru, ne mogu Vam već sada poslati. Do 1. IX. ću sve dovršiti i porabiti ferije za ovaj rad.

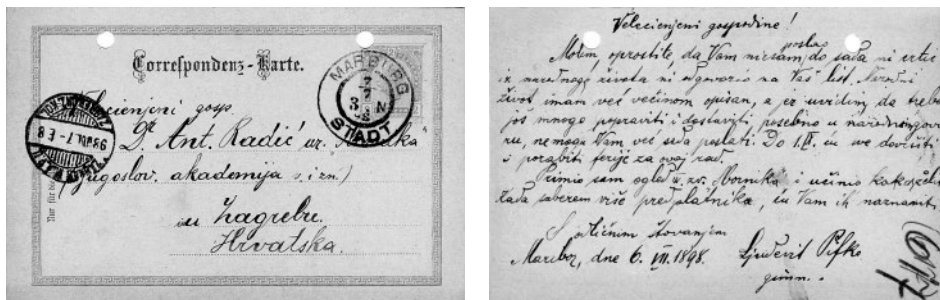
Primio sam ogled III. zv. »Zbornika« i učinio kakor želite. Kada zberem više predplatnika, ću Vam ih naznaniti.

S odličnim štovanjem

Ljudevit Pifko

gimn.

Maribor, dne 6. VII. 1898

Slika 2a in 2b: Pivkova dopisnica 6. 7. 1898

Sledi nedatirano Pivkovo pismo Radiću, poslano iz Maribora, kjer je Pivko obiskoval srednjo šolo. V besedilu se Pivko sklicuje na obljubo Radiću, da mu v začetku septembra pošlje nekaj gradiva – kot je zapisal v pismu, datiranjem 6. 7. 1898, in se opravičuje, ker mu še ni uspelo izpolniti obljubljenega. Pivko se je v tem času že začel zavedati težavnosti naloge, ki si jo je zadal. Na Radića se obrača tudi po nasvet glede zapisovanja »sramotnih« pesmi in »sramotnih« zadev na sploh. V tem času je Pivko načrtoval, da bo delo končal v enem letu. V pripisu še sprašuje Radića glede obsega ene pole:

Velesjenjeni g. Dr Radić!

Sa pozdravom!

Veliki dio narodnog života imam već popisan, a svakim danom uvidim, da ova zadaća nije baš tako laka, kakor sam si ju prije mislio. A polagoma će mi biti možno, naći za sva pitanja u »Osnovi« odgovora. Obecao sam pričetkom septembra poslati već gradju, a neće mi biti možno poslati više nego kakih 30 araka iz različitih razdjela.

V nekolikoih točkah neznam prav, kao mi se ravnati. Oprostite da Vas pitam.

Menim sramotne pjesme i sramotne riječi uopće. Treba li nabirati i ove?

Ne bi li bilo bolje, pisati igre i pjesme takodjer na posebne arke, samo ih numerovati, menim, da bi ne bile manje pregledne nego na listima? Kako menite, da je bolje, tako ću se ravnati. Ako dakle već sada želite šta od našeg života, mogu Vam poslati do 30 araka, koji će biti do tada napisani.

Ako ih još ne trebate, pošaljem Vam poslije više skupno.

[A] svega narodnog života ne mogu u istini prije godine dana proučiti.

Čekajući odgovora

pozdravlja

Vas

Ljudevit Pifko,

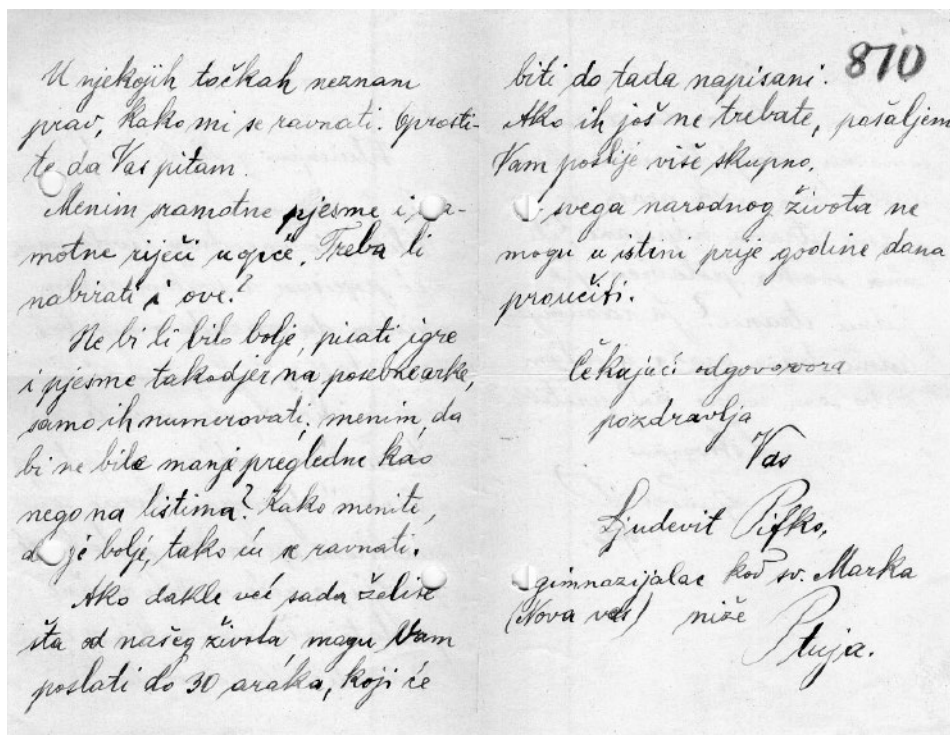
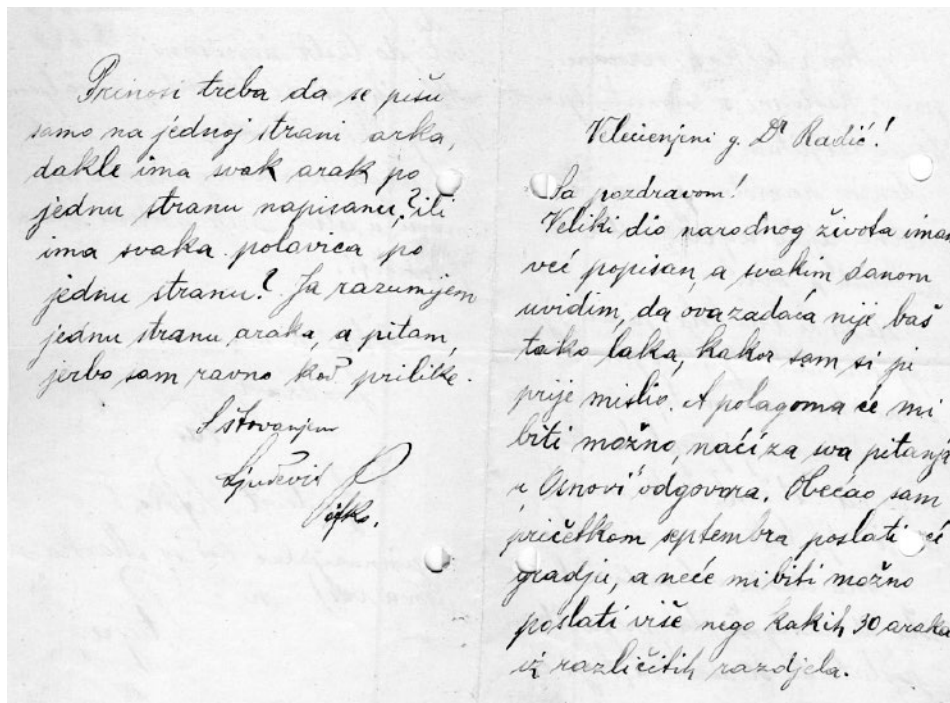
gimnazijalac kod sv. Marka (Nova vas) niže Ptuja.

Prinosi treba da se pišu samo na jednoj strani arka, dakle ima svak arak po jednu stranu napisanu? ali ima svaka polovica po jednu stranu? Ja razumijem jednu stranu araka, a pitam, jerbo sam ravno kod prilike.

S štovanjem

Ljudevit

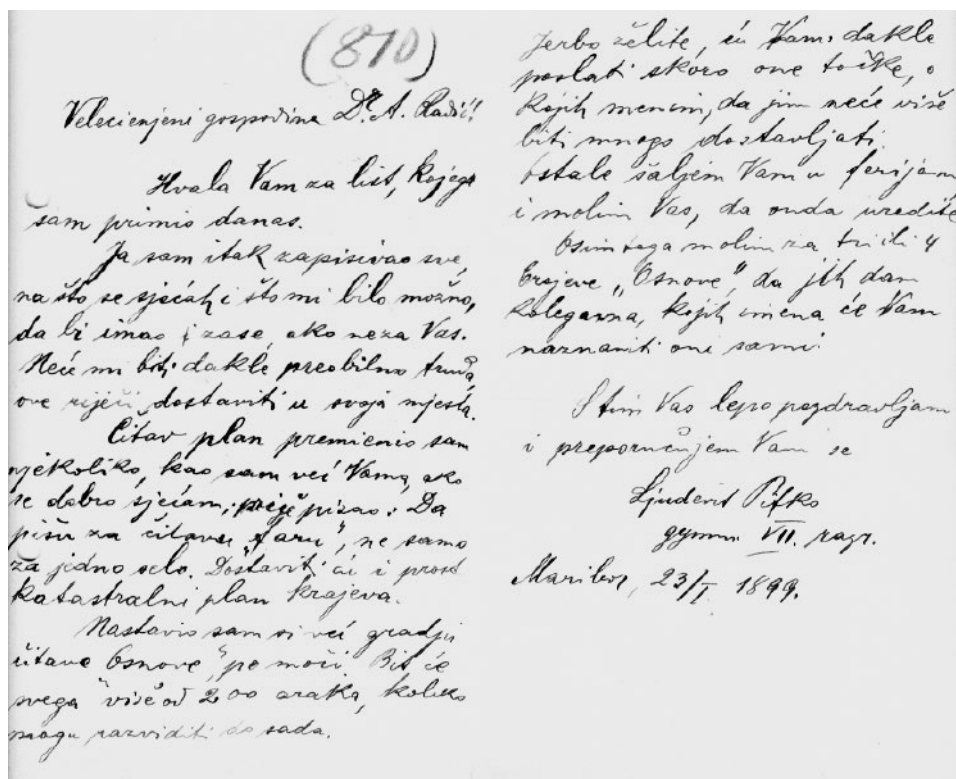
Pifko

Slika 3a in 3b: Pivkovo nedatirano pismo iz časa gimnazije

Naslednje ohranjeno Pivko pismo Radiću je iz leta 1899, še vedno iz gimnazije, vendar iz njega razberemo, da sta bila v pisemskem stiku tudi v vmesnem obdobju, ko je Pivko Radiću sporočal, da bo raziskavo z domačega kraja razširil na celotno župnijo. V tem pismu že predvidi okvirni obseg celotnega gradiva. Očitno je Pivko za zbiranje gradiva poskušal angažirati še druge zapisovalce. Tako piše:

Slika 4: Pivkovo pismo 23. 1. 1899

Velemenjeni gospodine Dr. A. Radić!

Hvala Vam za list, kojega sem primio danas.

Ja sam itak zapisivao sve, na što se sjećah i što mi bilo možno, da bi imao zase, ako ne za Vas. Neće mi biti dakle preobilno truda, ove riječi dostaviti u svoja mjesta.

Čitav plan premienio sam nekoliko, kao sem već Vama, ako se dobro sjećam, preje pisao. Da pišu za čitavu »faru«, ne samo za jedno selo. Dostaviti ću i prost katastralni plan krajeva.

Nastavio sam si već gradju čitave »Osnove« po moći. Bit će svega više od 200 araka, koliko mogu razviditi do sada.

Jerbo želite, ću Vam dakle poslati skoro one točke, o kojih menim, da jim neće više biti mnogo dostavjati.

Ostale šaljem Vam v ferijama i molim Vas, da onda uredite.

Osim tega molim za tri ili 4 brojeve »Osnove«, da jih dam kolegama, kojih imena će Vam naznaniti oni sami.

*S tim Vas lepo pozdravjam i preporučujem Vam se
Ljudevit Pifko
gimn. VII. razr.
Maribor, 23/I. 1899.*

S tem pismom z začetka leta 1899 se ohranjena Pivkova korespondenca iz srednješolskih let konča.

ŠTUDIJSKA IN VOJAŠKA LETA V PRAGI IN V KRAKOVU

Jeseni leta 1900 je Pivko začel študij v Pragi, kjer se je v večji meri posvetil slavistiki in nekoliko manj germanistiki.²⁷ Iz Prage je Pivko kakšen mesec po začetku študija Radiću poslal svoje naslednje pismo. Pismu je priložil 35 pol gradiva, na katerih je bilo zapisano gradivo po prvem poglavju vprašalnice, naslovljenem *Narava (okrog) človeka*.²⁸ Poroča tudi, da je glede zapisovanja naglasa upošteval Pleteršnikov slovar, o naglasu naj bi podrobneje pisal v uvodu v tretje poglavje, ki je bilo v vprašalnici naslovljeno *Jezik*.²⁹ Pivko Radića prosi za mnenje glede gradiva, zbranega po prvem poglavju vprašalnice:

Velecenjeni gospodine doktore!

Sjećajući se dobro, što sam Vam izjavio već godine 1898., Vam danas pošaljem 35 araka (I.) Odlučiti se mi dosad nije bilo možno, da bi Vam poslao sabranu građu. Uvijek sam izrađivao, čekao, da bi se sakupilo što više i što bolje građe u svakom obziru. Dakle sve boljega poređenja radi; nijesam toliko uzrokom ja, nego poteškoće, prije neznane.

Prosim dakle, da bi mi izvoljeli oprostiti.

Menim, da za me ne će biti sgoroga, ako Vam dam pravo, zahtjevati svaki mjesec najmanje 40 araka, – premda sam uvjeren, da ću moći napisati još više.

Što se tiče naglasa, imam najviše po Pleteršniku, nešto takogje po analogiji svojega. Ako želite, pošaljem vam kratke crtice o naglasu osobno, jerbo opširnije pisat ću v glavi III.

Kada pregledate I., molim Vas odmah za event. savjet.

S izvrsnim štovanjem

Ljudevit Pivko

stud. phil. v Praze

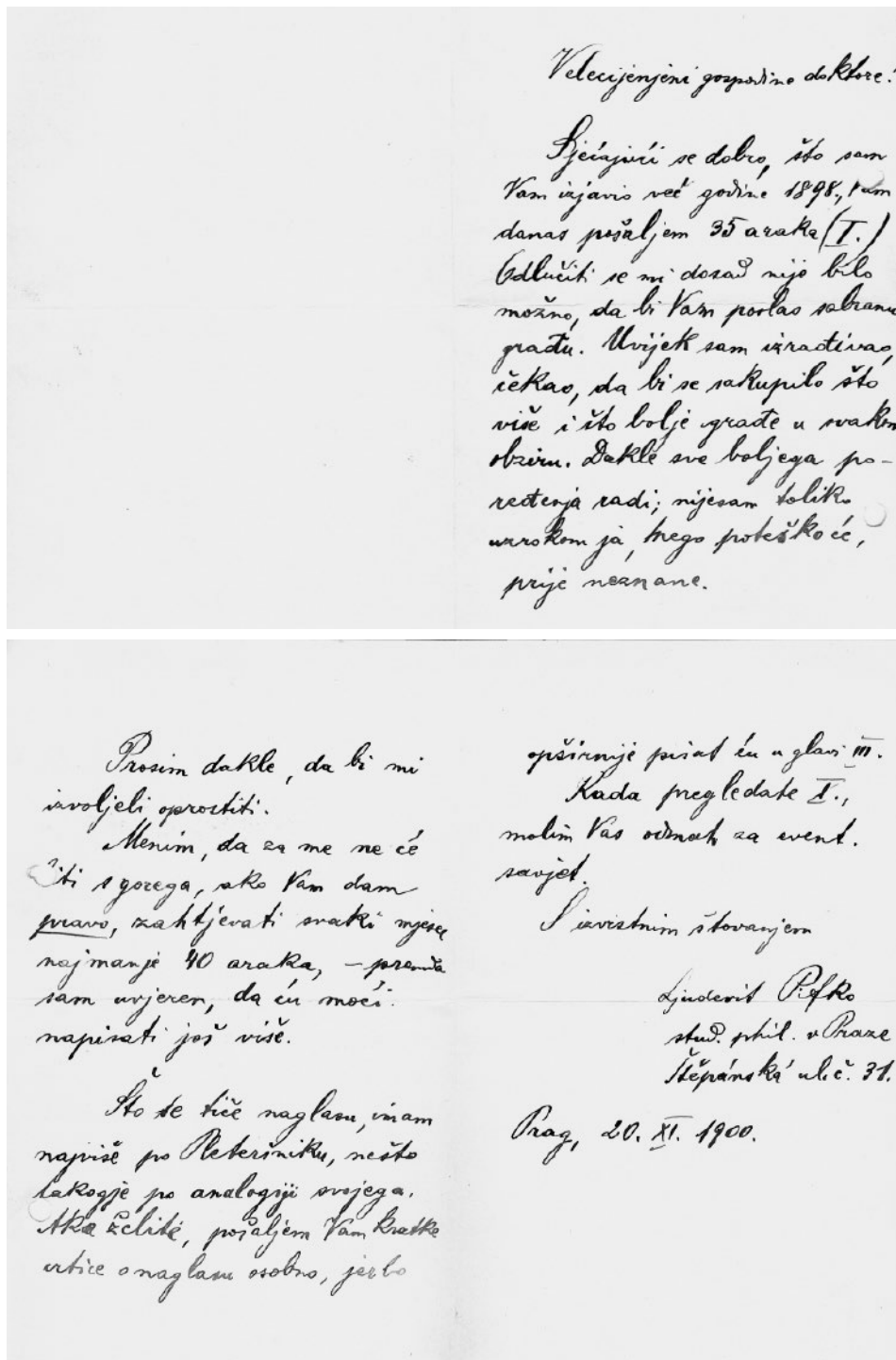
Štěpánská ul.č.31.

Prag, 20. XI. 1900

²⁷ Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

²⁸ Poglavje je vsebovalo 7 podrazdelkov: I/1. Kraj in področja; I/2. Gore in vode; I/3. Zemljišča; I/4. Zrak in vreme; I/5. Tla; I/6. Rastline; I/7. Živali.

²⁹ S podrazdelki III/1. Kateremu narečju pripada govor; III/2. Izgovor in naglas; III/3. Besede.

Slika 5a in 5b: Pivkovo pismo 20. 11. 1900

V naslednjem pismu iz Prage januarja 1901, ki je prvo pismo, napisano v slovenščini, je Pivko na kratko prosil Radića, da mu potrdi, če je prejel njegovi pošiljki, ki ju je poslal oktobra in decembra. Pivkovo pismo iz decembra ni ohranjeno. V tem času je Pivko deloma dokončal še približno polovico popisa po četrtem poglavju Radićeve vprašalnice – *Življenjske potrebsčine*.³⁰

1059

Veledenjeni gospod doktor!

Prosim Vas, naznanite mi, če ste prejeli obe pošiljki, v listopadu in grudnu.

Ne zaupam si prav, ker nimam nobenega poročila.

Od poglavja IV. imam dokončanih 54 pol, blizu toliko še pride. Pošljem takoj, kakoj dobim Vaše potrdilo.

Priporočila se vam
Praga, 24. I. 1901. Ljudevit Pivko
filozof v Pragi
T. Tylovo nám. č. 2.

Slika 6: Pivkovo pismo 24. 1. 1901

Veledenjeni gospod doktor!

Prosim Vas, naznanite mi, če ste prejeli obe pošiljki, v listopadu in grudnu.

Ne zaupam si prav, ker nimam nobenega poročila.

Od poglavja IV. imam dokončanih 54 pol, blizu toliko še pride. Pošljem takoj, ko dobim Vaše potrdilo.

³⁰ Poglavje je bilo razdeljeno na: IV/1. Vas in okolica; IV/2. Hiša in dvorišče; IV/3. Zgradbe zunaj dvorišča; IV/4. Hrana in posoda; IV/5. Obleka in obutev; IV/6. Nakit in česanje; IV/7. Ogrevanje in osvetlitev; IV/8. Kajenje; IV/9. Zdravila (zdravilstvo); IV/10. Zatiranje živali in mrčesa.

*Priporočam se Vam
Ljudevit Pifko
filozof v Pragi
II. Tylovo nám. č. 2.*

Praga, 24. I. 1901.

Leta 1902 je Radića na mestu urednika *Zbornika za narodni život i običaje* zamenjal profesor Dragutin Boranić, po izobrazbi jezikoslovec, ki je v metodološkem pogledu nadaljeval Radićev koncept. Boranić je kot urednik zbornika prevzel tudi dopisovanje z nekaterimi Radićevimi sodelavci, med njimi s Pivkom.³¹

Pivko je med študijskimi počitnicami potoval po Češki in Moravski, da je utrjeval znanje češčine, med počitnicami leta 1903 pa je bil na orožnih vajah v Galiciji, kjer je utrdil in poglobil znanje poljščine.³² Iz Galicije, natančneje iz Krakova, je Pivko *Odboru za narodni život i običaje* poslal pismo, v katerem je sporočal, da ima pripravljenega še več gradiva, čeprav je zadnji leti preživel večinoma na služenju vojaškega roka in na študiju v Pragi. Gradivu naj bi se podrobneje posvetil, ko se po koncu vojaških vaj vrne domov. V pismu je še nakazal, da bo med počitnicami v domači vasi, nato pa na Dunaju:

Dragi gospodine!

Pripravio sam Vam moguće već silnih nepravilnosti, jer Vam tako dugo ne odgovara nitko na molbu, neka se Vam javi moja adresa.

Naši poslali dopisnicu u Krakov, gdje sam 2. ovog m. nastupio vojničko vežbanje, jer v drugoj polovini lipnja nisam bio nigdje u Češkoj i u Galiciji na stalnom mjestu. Ovdje primio sam i dopisnicu sada.

– U stvar možemo zaroniti odmah, ali dublje jamačno ne mogu pripremiti gradje prije nego se vratim kući (po vežbanju). Jednu godinu služio sam cesara, a jednu na sveučilištu u Pragi (po vojničkoj), a ipak sam nabrao ogromne svezke nove gradje.

Ljudevit Pifko,

rez. Radet, 13. puk. p. Krakov.

Krakov, 5. VII. 1903.

Po vežbanju:

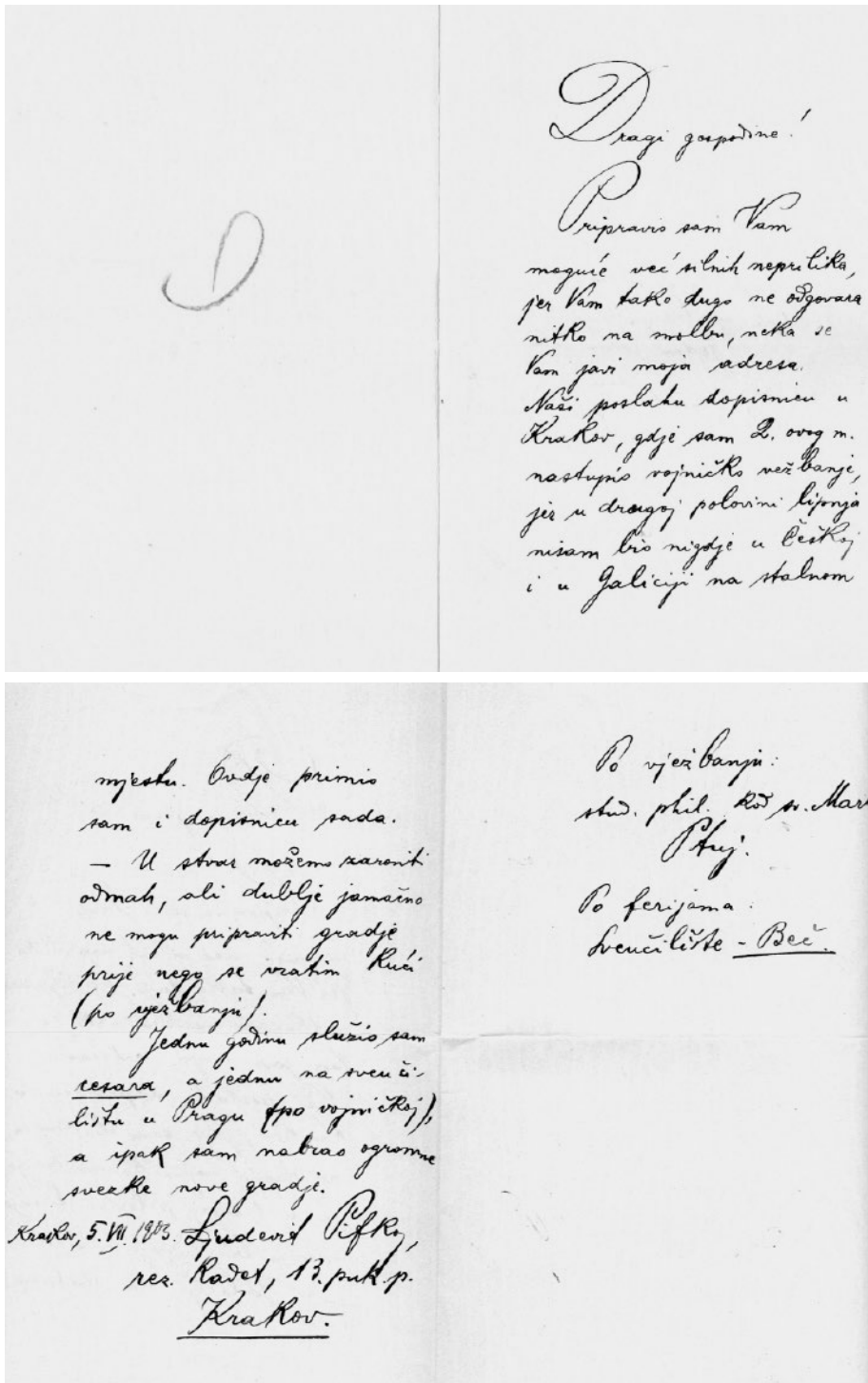
stud. phil. kod sv. Marka Ptuj

Po ferijama:

Sveučilište – Beč.

³¹ Primorac, Arhivska građa Odsjeka za etnologiju HAZU, str. 22–23.

³² Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

Slika 7a in 7b: Pivkovo pismo 5. 7. 1903

NADALJEVANJE ŠTUDIJA NA DUNAJU

Pivko je študij, ki ga je začel v Pragi, nadaljeval na Dunaju, kjer je jeseni 1903 vpisal tretji semester na slovanski in germanski filologiji. Med študijem na Dunaju je še naprej zapisoval gradivo na Ptujskem polju in ga s pomočjo sodelavcev Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti pripravljajl za objavo. Naslednje pismo je Pivko poslal že kmalu po prihodu na Dunaj. Vmesno pismo (ali več) je očitno izgubljeno, saj Pivko z Dunaja omenja pismo, ki ga je poslal iz Krakova in v katerem naj bi se dogovarjal, da urednik zbornika pride v Pivkovo domačo vas, kjer bi, verjetno za objavo gradiva v zborniku, pripravila tudi slikovno gradivo. Očitno se ti načrti niso uresničili. Pivko je pismu spet priložil zbrano gradivo, konec četrtega poglavja (*Življenjske potrebsčine*) in del petega (*Delo*),³³ in poročal, da se je intenzivneje ukvarjal s fonetiko narečja. Medtem se je Pivkova zbirka verjetno že začela pripravljati na tisk, vendar ker je Pivko že poslano gradivo želel popraviti, je prosil, da se tisk odloži in da mu iz Zagreba pošljejo gradivo, da ga čim prej vrne popravljenega:

Veledenjeni gospod doktor!

Pričakoval sem Vas v počitnicah. Posebno zavoljo pogovora sem si želel, da pridete sami, saj veste, koliko bi koristil skrbnemu nabiratelju nasvet skušenega moža. Zato se dalje z mestnim fotografom nisem mnogo pogajal, kakor sem Vam pisal iz Krakova.

Gradivo, ki ga pošiljam danes (konec IV, VB2) je pisano v drugem duhu, kar spoznate na prvi pogled. Po večini je bilo gotovo že v avgustu, poslati pa ga nisem mogel, ker sem študiral – fonetiko na njem. Mnogo sem popravljajl. Vesel sem danes, da sem zasledil te važne lastnosti narečja.

Dodatek k jeziku Vam pripravljajl.

Ako se še zbirka ne tiska, odložite jo! Pošljite jo sem na Dunaj, vrnem Vam jo najmanj v treh tednih popravljenjo. Ako pa se že stavi, pošljite mi vsaj začetek IV. poglavja, da je od tega poglavja delo celotno.

Sedaj lahko izdelujem, kateri del hočem. Zbirka je ogromna. Če imate kako željo, kateri del pišem poprej, prosim naznanite. Zgodi se.

Daj Bog, da se Vaše in moje želje izpolnijo!

Kar se tiska tiče, odgovorite mi kakor najhitreje!

*Z odličnim spoštovanjem in srčnimi pozdravi
udani*

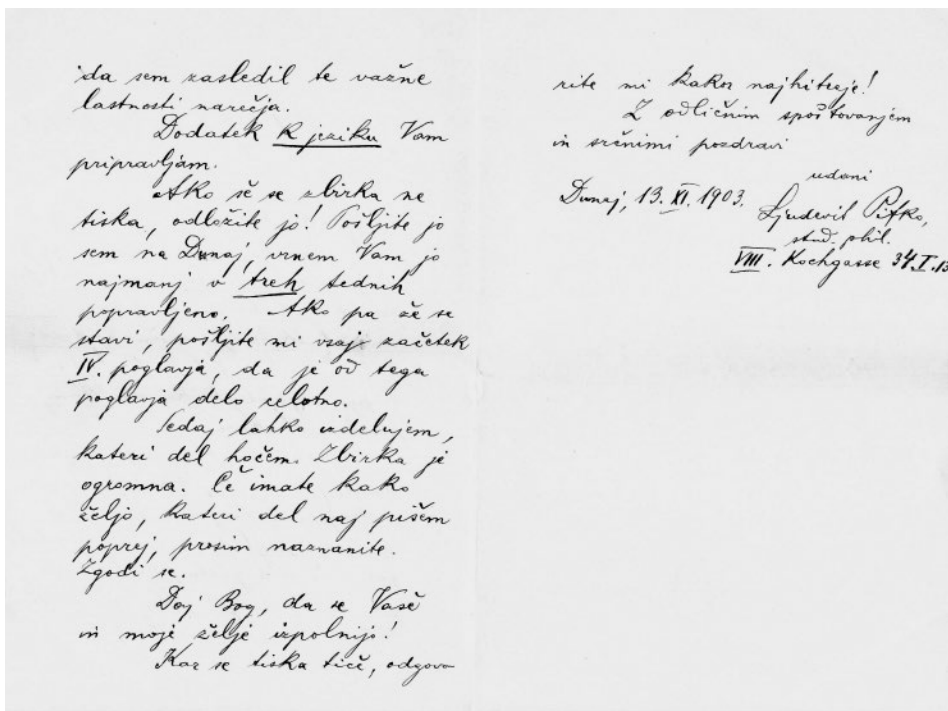
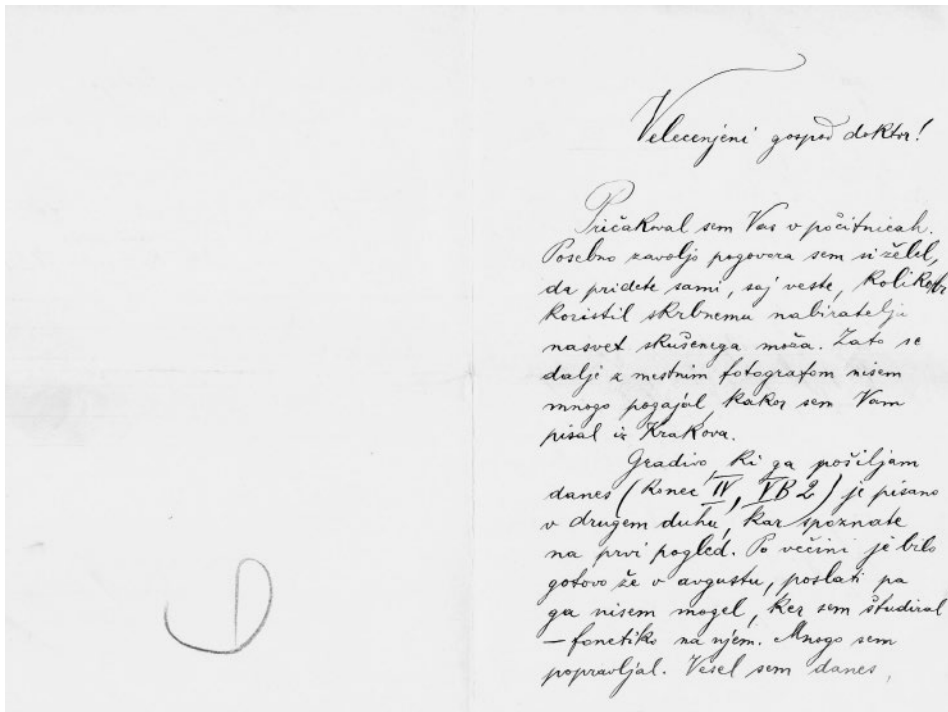
Ljudevit Pifko,

stud. phil.

VIII Kochgasse 34. I. 13.

Dunaj, 13. XI. 1903.

³³ V obsežnem V. poglavju Delo je razdelek VB2, ki ga navaja Pivko, naslovljen V/b/2. Gojenje vprežnih in domačih živali.

Slika 8a in 8b: Pivkovo pismo 13. 11. 1903

Le šest dni kasneje, z datumom 19. 11. 1903, je Pivko poslal naslednje pismo z Dunaja. Iz uvodnega odstavka izhaja, da je Boranić dal Pivkovemu delu pohvalno oceno. V nadaljevanju Pivko ponovno prosi, naj se tisk odloži, zato da bo obsežno delo lahko izšlo kot celota. Očitno je tudi, da sta se z Boranićem ponovno dogovarjala glede slikovnega gradiva in Boranićevega prihoda na Ptujsko polje. Pivko poroča, da se trenutno ukvarja s sedmim poglavjem vprašalnice, ki je naslovljeno *Pravo*.³⁴

Predragi gospod dr.!

Zapisujem po mogočnosti natančno in zvesto, to je največje moje veselje pri predmetu. Hvala Vam torej za potrdilo.

Želim si že dolgo, naj se zbirka ne tiska še. Na nekaj let vsaj naj se odloži. Tudi to se torej opravi sedaj po moji volji.

A to, da bo zbirka izšla v celoti, je najvažnejše. Edino celota pokaže ljudstvo, kako je in kako misli. Iz srca sem Vam hvaležen. Izdajmo zbirko v knjigah, recimo dveh, če bo zadosti. Zadnja poglavja (duša narodova) bodo jako jako obširna. Veselje me obhaja že pri pregledu na prve kratke koncepte, ki jih sedaj vidim, kako se širijo v pole. Pol bo na tisoče in tisoče. Za začetek torej ni sile. Kadar pridete fotografirat, lahko obenem prinesete tisto gradivo. Sestavim Vam pregled vseh dosedanjih podob in slik naših ter onih predmetov, ki so zavoljo važnosti ali originalnosti vredni fotografovega truda.

Honorar 120 K sem sprejel v Krakovu, potrjujem Vam drugič. Skoro bi sodil, da mojega pisma od 11. julija 1903 nimate? (Zgubilo se mi je v Galiciji mnogo pisem, mogoče tudi to?) Danes izdelujem »pravico« (VII.) Sem že pri 22. poli.

Bodite zdravi in potrpežljivi! Delo za Vas bo imelo slabe in rodovitne periode. Letos bo rodovitna; prihodnje leto se moram pripravljati bolj vključno na izpite.

Zdravo!

Vaš udani

Ljudevit Pifko

Dunaj, dne 19. XI. 1903

³⁴ S podrazdelki: A. *Zasebno pravo*: VII/a/1. Družina; VII/a/2. Stvari; VII/a/3. Obveze; B. *Javno pravo*: VII/b/1. Vaška skupnost; VII/b/2. Ljudsko pravo in kazenski postopek; VII/b/3. Kazensko pravo.

Predragi gospod dr.!

Čaprimyem po možnosti natančno in avesto, to je največji moji veselji pri predmeti. Hvala vam torej za pohvalo.

Kolim si še dolgo, naj se slika ne hika še. Na nekaj let vuj' naj se odloži. Tudi se se torej ophani sedaj po moji volji.

A to, da bo slika izvrš v celoti, je najvarnejše. Edini celota pokaze ljudstvo, kako je in kako misli. To meja sem vam hvaležen.

Sedajmo slika v knjigah, recimo dve, če bo padosti. Kadnja poglavje (tudi narodstva) bodo jako jako obširna. Vselej me obhaja še pri pogledu na prve kratke koncepte,

Ki še jih sedaj vidim, kako se širijo v pole. Tol bo na hroče in hroče.

Za začetek torej ni sile. Kadar pridete fotografirat, lahko obenem prinesete tisto gradivo. Sestavim vam pregled vseh dosedanjih podob in slik naših ter onih predmetov, ki so zaradi važnosti ali originalnosti vredni fotografiranja truda.

Honorar 120 K sem sprejel v Krakovu, potrjajem vam drugič. Skoro bi sodil, da svojega pisma od 11. julija 1903 nimete? (Kjubilo se mi je v galeriji mnoge pisem, mogose tudi to?)

Danes izdelujem "pravice" (1903) sem se pri 22. poli.

Bodite zdravi in potepuški!

Jelo za vas bo imelo stabilie in

rodovitne periode. Letos bo rodovitna, prihodnji leto se moram pripravljati bolj izključno na izpite. Ljubo!

Vas udani
Ljudevit Pivko.
Lunaj, dne 19. 11. 1903.

Slika 9a in 9b: Pivkovo pismo 19. 11. 1903

Iz leta 1904 so ohranjena tri Pivkova pisma v Zagreb, vsa poslana z Dunaja. V pismu marca sporoča, da je prejšnji mesec že poslal gradivo po delu sedmega poglavja (*Pravo*), ki ga je omenjal že v prejšnjem pismu, in sicer razdelek *Zasebno pravo*. Poroča še, da trenutno piše šesto poglavje, *Življenje*,³⁵ in da je tudi že dokončal ostale dele sedmega poglavja:

Dragi gospod urednik!

V sredini preteklega meseca sem Vam poslal VII. poglavje, privatno pravo.

Prepričan sem sicer, da ste dobili, toda vendar sem nemiren, ker mi še niste potrdili. (Izgubilo se je že mnogo stvari ravno meni na pošti.) Prosim Vas torej, potrdite mi vsaj na karti, ali ste sprejeli, ali ste z novimi zmenami zadovoljni in česar je želeti.

Dne 17. XI. 1903 ste pisali, da se partije redoma honorirajo. Bilo bi mi prav, bolje za me, ker lahko več moči in časa koncentriram na »Zbornik.«

Zdaj pišem VI. (Življenje.) Konec VII. je že davno gotov.

Pozdravlja Vas

udani

Ljudevit Pivko,

stud. phil, Dunaj XVIII.

Zimmermannngasse 18. II. 6

5. III. 1904

Čez tri mesece Pivko le na kratko zaprosi za obljubljeni kritiko poslanega gradiva in sprašuje glede honorarja, s katerim bi si plačal pot v Prago:

Predragi gospod!

Ali bi Vam bilo mogoče sestaviti obširnejšo kritiko slabih in dobrih strani mojih zbirk, kakor ste mi jo 10. III. t. l. obljubili?

Bil bi rad vaših besed zavoljo nadaljevanja.

Ako se mi je odredil honorar, ali bi bilo mogoče poslati mi del vsaj pred 20. t. m., da bi se lahko peljal na vsedijaško slavnost v Prago?

Prosim, obvestite me.

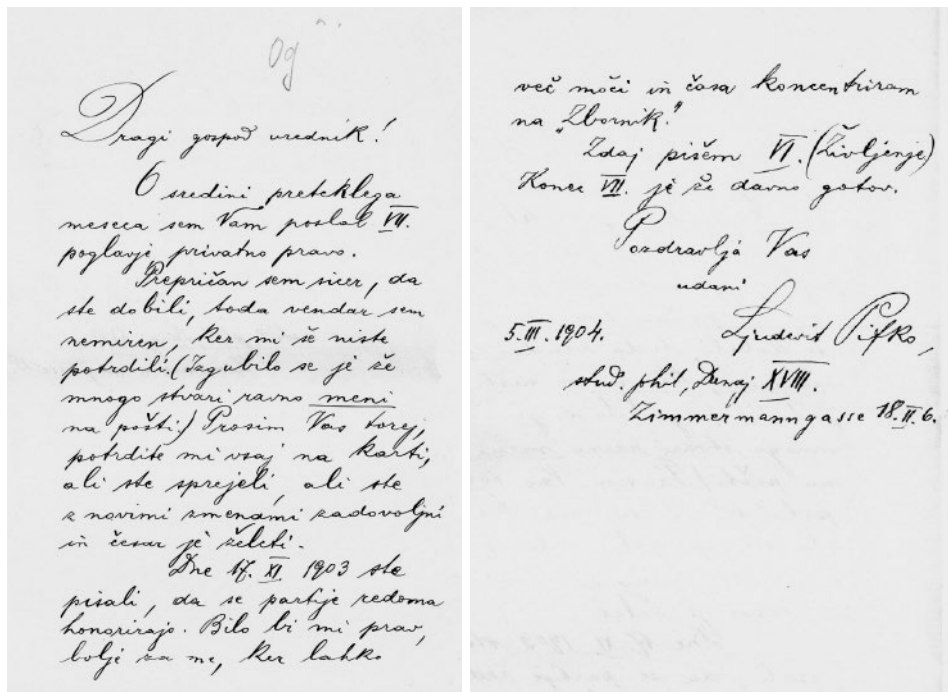
Vdani Vaš

Ljudevit Pivko,

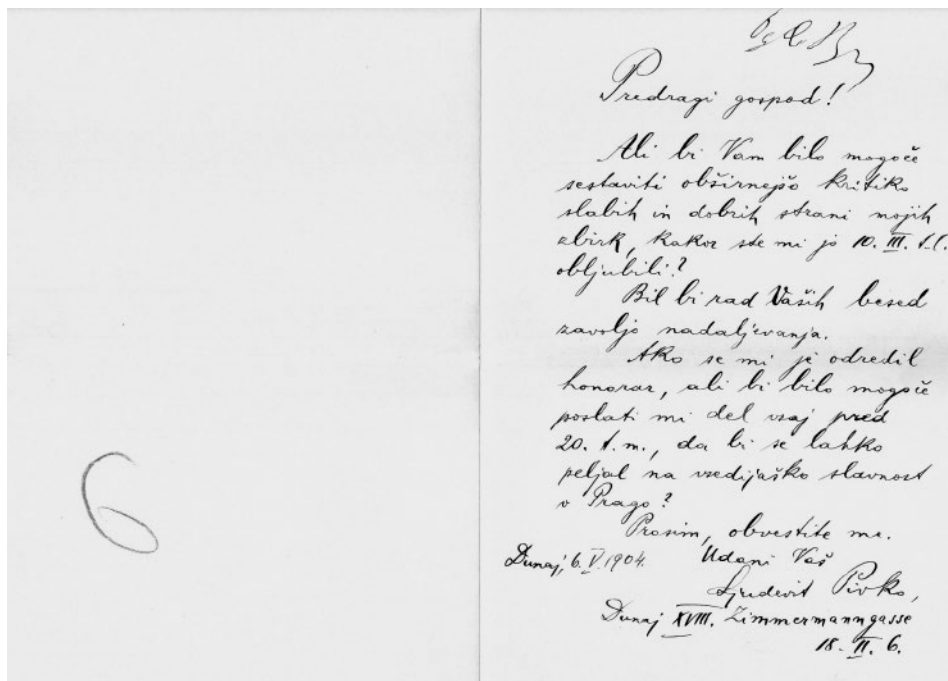
Dunaj XVIII. Zimmermannngasse 18. II. 6.

Dunaj, 6. V. 1904

³⁵ VI/1. Življenje v zadrugi/skupnosti; VI/2. Življenje v družini; VI/3. Življenje s sosedi; VI/4. Življenje glede na obdobja; VI/5. Življenje glede na zanimanje in imetje; VI/6. Kako živijo bolni in iznakaženi ljudje?; VI/7. Zločinci in ostali zlobni ljudje; VI/8. Versko življenje; VI/9. Šola.

Slika 10a in 10b: Pivkovo pismo 5. 3. 1904

Slika 11: Pivkovo pismo 6. 5. 1904

Oktober istega leta Pivko v Zagreb spet poroča, da je končal sedmo poglavje (*Pravo*) in deloma šesto poglavje (*Življenje*). Sporoča, da se bo v prihodnjih mesecih intenzivneje ukvarjal s svojo dialektološko disertacijo:

Dunaj, 14. X. 1904

Dragi gospod!

Srčna hvala za priznanje. *Pravo in dele* domačega življenja sem izdelal (VII. VI); v prihodnjih mesecih pa moram gospodariti s časom za disertacijo (dialektološka študija).

Nagrado mi pošljite prosim na Dunaj XVIII. Zimmermannngasse 18. II. 6.

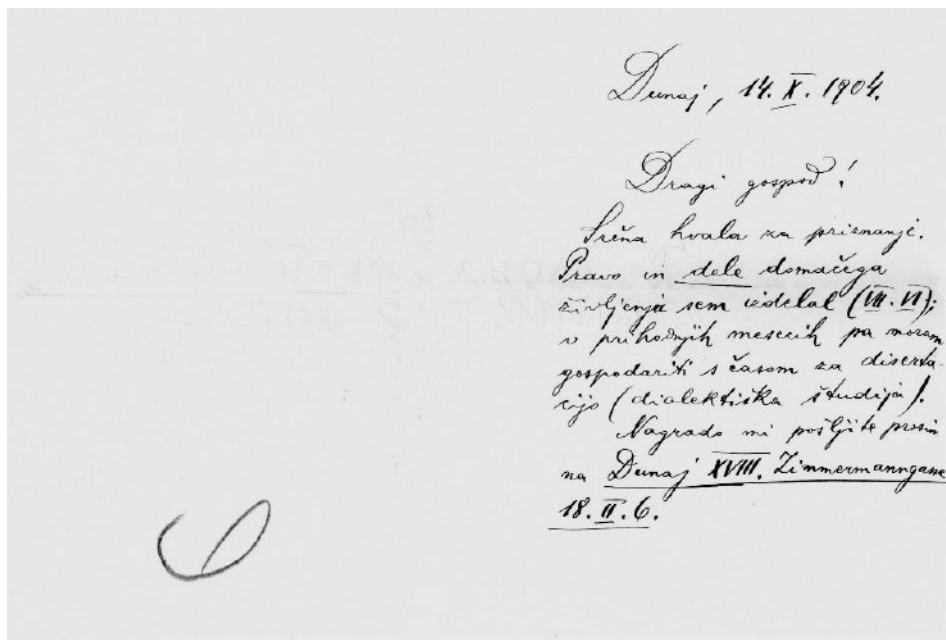
Kakor hitro bo mi dopuščalo delo, bom nadaljeval zbirko za »Zbornik.«

Srčno Vas pozdravlja,

udani Vaš

Ljudevit Pivko,

stud. phil. na Dunaju

Slika 12: Pivkovo pismo 14. 10. 1904

S tem pismom se ohranjena Pivkova korespondenca z Zagrebom prekine za sedem let. Pivko je v avtobiografiji leta 1905 zapisal, da naj bi akademija že imela več kot 400 pol narodopisnega gradiva, predvidoma naj bi znanstveno delo izšlo v slovenščini kot zaokrožena celota s celotnim obsegom približno 2400 pol.³⁶

³⁶ Pivko je zapisal, da bo celotni obseg šestkratnik gradiva, ki ga akademija že ima (Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko).

PIVKOVE ETNOGRAFSKE USMERITVE IN DIALEKTOLOŠKA DOKTORSKA DISERTACIJA

V tem poglavju so predstavljeni Pivkovi pogledi na metodologijo zbiranja narodopisnega gradiva, ki jih je predstavil v avtobiografiji. Glede na Pivkov narodopisni interes, ki ga je izkazal že v gimnaziji, se zdi nenavadno, da je med celotnim študijem vpisal le eno predavanje iz slovanske etnografije v Pragi in eno predavanje iz etnografije pri avstrijskem etnologu Michaelu Haberlandtu.³⁷ Zanimanje za aktualno slovansko etnologijo kaže še Pivkova obsežna ocena etnološke študije o ognjišču pri Poljakih, ki jo je objavil v *Archivu für slavische Philologie* leta 1905.³⁸ V oceni je poročal o vsebini dela, ki popisuje verovanja v zvezi z ognjiščem in ognjem ter njuno vlogo v družini in družbi in bil kritičen do ne dovolj sistematiziranega in celostnega podajanja gradiva. Iz Pivkove avtobiografije ugotovimo, da je iskal nove pristope k celostnemu proučevanju pojavov ljudskega življenja,³⁹ in sicer v kombinaciji filološke izobrazbe ter študija psihologije, filozofije, sociologije in etike. V Pragi je namreč poleg slavističnih in germanističnih predavanj vpisal tudi predavanja iz sociologije, psihologije in filozofije.⁴⁰ Tudi na Dunaju je poleg osrednjih študijskih smeri vpisal psihologijo in etiko, ki sta se mu zdeli nujni za pravo razumevanje jezikov in literature.⁴¹ Pristopi, o katerih je v avtobiografiji razmišljal Pivko, so se v znanosti začeli teoretično uveljavljati šele v šestdesetih letih 20. stoletja z interdisciplinarnima vedama etnolingvistiko in sociolingvistiko. Povezavo s kasnejšo etnolingvistiko lahko iščemo v Pivkovih razmišljanjih, da sta jezik in način izražanja ključ do spoznavanja običajev, navad, razumevanja narave ter odnosov znotraj družine in skupnosti ter da mu je neposredni stik z jezikom in ljudmi omogočal, da spozna »duh« jezika in naroda.⁴² V kontekstu kasnejše sociolingvistike pa je Pivko razmišljal o paradoksu opazovalca – termin je v teoriji sociolingvistike v začetku sedemdesetih let 20. stoletja uvedel William Labov – ko je kot svojo veliko prednost izpostavil dejstvo, da ljudje v domači okolici, kjer je zbiral gradivo, zaradi njegove mladosti niso pomislili, da jih opazuje in proučuje, zaradi česar je njegovo delo potekalo neobremenjeno in

³⁷ M. Haberlandt je bil v svojem času pomemben mednarodno uveljavljen avstrijski etnolog, vendar so bila njegova dela zaznamovana z izrazito nacionalsocialistično noto.

³⁸ Prim. Pivko, Stanisław Ciszewski: Ognisko. Studium etnologiczne.

³⁹ Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

⁴⁰ Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

⁴¹ Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

⁴² Curriculum vitae des kand. phil. Ludwig Pifko.

neopazno.⁴³ Sorodne usmeritve je Pivko našel v konceptu Antuna Radića, ki je v obdobju, ko je v evropski znanosti še prevladoval pozitivistični pristop, vpeljeval koncepte »pred svojim časom«, kot je na primer opazovanje z udeležbo.⁴⁴

Kot je Pivko pisal v Zagreb 14. oktobra 1904, se je v tem času začel ukvarjati s svojo doktorsko disertacijo, v kateri je obravnaval glasovje v narečju domačega kraja. V disertaciji z naslovom *Der Lautbestand des slovenischen Dialektes von St. Marxen unter Pettau*, ki je obsegala 88 strani, se je posvetil zlasti vokalizmu in naglasu, celotna načrtovana študija pa naj bi obsegala še oblikoslovje in besedišče kot tudi primere govora.⁴⁵ Disertacija je predstavljala del gradiva, ki ga je pripravljajl za objavo v *Zborniku za narodni život i običaje*.

OBJAVE S PODROČJA ZGODOVINOPISJA IN NARODOPISJA PRED PRVO SVETOVNO VOJNO

Leta 1906 je Pivko začel poučevati v Mariboru. Za potrebe svojega učiteljskega dela je objavljajl knjige in posamezne članke s področja slovenske zgodovine in telovadbe v povezavi s sokolstvom. Izdajajl je tudi družbeno vzgojno⁴⁶ in družbeno politično⁴⁷ literaturo, v manjši meri je pisajl prispevke o literaturi in kulturi. V *Časopisu za zgodovino in narodopisje* je začel objavljajl svoje narodopisno gradivo.

S področja zgodovinopisja bi izpostavili njegov članek v *Trubarjevem zborniku* leta 1908,⁴⁸ v katerem je predstavil svoje izsledke o listinah, ki jih hrani mestni arhiv v Frankfurtu ob Majni in ki pričajljo o delovanju Hansa Ungnada, ustanovitelja Biblijskega zavoda, Štefana Konzula in Antona Dalmata.⁴⁹ Članek je zanimiv tudi zato, ker je Pivko v njem zapisajl, da je v tem mestu

⁴³ Seveda je treba ob tem poudariti, da sta se v šestdesetih letih teoretično utemeljeni etnolingvistika in sociolingvistika oprli na že predhodna razmišljajlja o povezanosti jezika, družbe in duhovnega (kulturnega) življenja.

⁴⁴ Primorac, Arhivska građa Odsjeka za etnologiju HAZU, str. 20.

⁴⁵ Po ocenah Pivkovega doktorata, ki sta ju napisajlala profesorja na slovanski filologiji, Vatroslav Jagič in Konstantin Jireček. Oцени sta del dokumentacije UAW-PH RA 1850 Pifko, Ludwig, 1905.03.01–1905.05.29.

⁴⁶ Prim. Osojnik, *Ribičev Jurka*.

⁴⁷ Prim. *Načela Karla Havlička Borovskega*.

⁴⁸ Prim. Pivko, Ungnadovi stiki z mestom Frankfurtom ob M.

⁴⁹ V zapuščini Ljudevita Pivka v Pokrajinskem arhivu Maribor najdemo tudi nedatiran rokopis, ki ima na zunanjem ovitku zapisajlano: »Prepis listin v mestnem arhivu v Frankfurtu ob M.«, podpisajl je D. Pivko (prim. SI_PAM/1714/002/00006). Gre za prepis ene od listin iz leta 1563, o katerih je Pivko pisajl v članku v *Trubarjevem zborniku*. Glede na rokopis prepisa bi lahko sklepajlali, da je prepis za Pivka naredil nekdo drug.

bival,⁵⁰ ni pa navedbe, kdaj in s kakšnim namenom. Mogoče od tu izvirajo (napačne) navedbe, da je študiral tudi v Frankfurtu ob Majni, običajno zapisane v njegovih biografijah. Pod psevdonimom Pavel Poljanec je izdal nekaj poljudnih knjig o slovenski zgodovini (1908, 1909–1911)⁵¹ in o slovenskem narodnem vprašanju,⁵² sorodne prispevke o literarnem in družbenem življenju Slovencev v 19. stoletju, v času ilirskih provinc in v predmarčni dobi je objavljaval v letih 1910–1911 češčini v reviji *Moravsko-slezská revue*.⁵³ Pivkovo zanimanje za zgodovinopisje in etnologijo kaže še njegova ocena monografije o zgodovini in »krajepisju« trga Središče na Štajerskem.⁵⁴ Leta 1908 je objavil šaljive zgodbe s Ptujkega polja o »tepčku« Pavluši⁵⁵ in leta 1910 pod psevdonimom Janko Osojnik šaljive zgodbe o prebivalcih današnjih Radelj ob Dravi.⁵⁶

Kot lahko razberemo iz pisma, v katerem se je Pivko v prvi polovici leta 1911 ponovno obrnil na Dragutina Boraniča, je Pivko ves čas, odkar sta bila nazadnje v kontaktu, dopolnjeval svoj popis ljudskega življenja na Ptujkem polju. Fran Ilešič je Pivka spodbudil, da dokonča svoje delo, zato je Pivko Boraniča v Zagreb zaprosil, da mu pošlje celotno gradivo, da ga pregleda, in mu obljubil, da ga vrne popravljenega in dopolnjenega najkasneje do srede leta 1912. Obvestil ga je, da bo v *Časopisu za zgodovino in narodopisje* »na urednikovo prošnjo« (takratni urednik je bil Anton Kaspert) objavil skrajšan prispevek o javnem pravu prebivalcev Ptujkega polja med Ptujem in Ormožem. Pivko je spet poročal, da ima končano poglavje *Pravo*, ki ga je večkrat dopolnjeval, in poglavje o prazničnih običajih, del osmega poglavja *Običaji*:

Maribor, 18. IV. 1911

Velecenjeni gospod urednik »Zbornika«!

G. dr. Fr. Ilešič me je vprašal pismeno, ali še menim nadaljevati svoje narodopisne zbirke s Ptujkega polja, katere ste mu baje nedavno kazali v Zagrebu.

Poročam Vam, da sem voljan in da sem vsa ta leta marljivo uporabljal svoj prosti čas za dopolnjevanje. Predvsem pa smatram za potrebo, da dobro revidiramo gradivo, ki ga imate že vi v rokah in ki pohaja iz več let, kar se pozna na stilistiki in celo na pravopisu, ki je v prvem delu kompliciran in nepraktičen, a tudi v drugem ni popoln. Po daljših fonetičnih študijah sem prišel do prepričanja, da je tuptam treba korekture.

Ako mi pošljete rokopis, ga predelam – upam, da do novega leta 1912, najbolje pa do srede leta 1912 – tako, da bo goden za tisk. Obenem hočem nadaljevati.

Oprostite pa mi morate, če izdam nekaj posameznih drobtin iz svojih zbirk v novem našem »Časopisu za zgodovino in narodopisje« (Maribor). Na urednikovo prošnjo sem ponudil

⁵⁰ Pivko, Ungnadovi stiki z mestom Frankfurtom ob M., str. 45.

⁵¹ Prim. Poljanec, *Kratka zgodovina slovenskega naroda*; Poljanec, *Zgodovina Slovencev*.

⁵² Prim. Poljanec, *Črtice iz slovenskega političnega dela in boja*.

⁵³ Prim. Pivko, *Za života Slovinců v XIX. století*; Pivko, *Slovinci v »Illyrii francouzské«*; Pivko, *Slovinci v době předbřeznové*; Pivko: *Slovinci v době předbřeznové*. (Dokončení.).

⁵⁴ Prim. Pivko, Fr. Kovačič: *Trg Središče. Krajepis in zgodovina*. 1910.

⁵⁵ Prim. Pivko – Recel, *Pavluša. Zbirka slovenskih narodnih pripovedk*.

⁵⁶ Prim. Osojnik, *Šaljivec iz Podravja*.

nekaj zaokroženih samostojnih črtic o javnem pravu naših Poljancev, ki pa izidejo v knjižnem jeziku, ne v narečju. Za »Zbornik« jih imam pripravljene v obširnejši obliki. Poglavlje o pravu in prazničnih običajih je popolnoma dovršeno.

*Z odličnim spoštovanjem,
Vam vdani
dr. Ljudevit Pivko,
ckr. prof., Maribor,
Elizabetina cesta 11.*

Že leta 1911 je torej v *Časopisu za zgodovino in narodopisje* Pivko objavil prispevek o »sosečki«, pojmu iz javnega prava, ki je že v njegovem času izginjal iz zavesti prebivalstva s Ptujskega polja med Ptujem in Ormožem.⁵⁷ V uvodu članka je navedel, da se je pri zbiranju gradiva opiral tako na Radičevo vprašalnico kot tudi na dva poljska vprašalnika.

Boranič je Pivku na to pismo očitno odgovoril, a mu gradiva ni poslal. Pivko je namreč Boraniču spet pisal konec septembra istega leta in mu sporočil, da ima zdaj čas, da nadaljuje delo za *Zbornik za narodni život i običaje*. Boraniča je spet zaprosil za rokopise in se želel z njim dogovoriti za termin, do kdaj naj bo gradivo pripravljeno za tisk:

*Maribor, 27. IX. 1911
Veledenjeni gospod dr. Boranič!
Kakor sem Vam javil, rešen sem sedaj večjih literarnih skrbi in sem pripravljen, da predelam in nadaljujem delo za »Zbornik«. Blagovite mi torej poslati rokopise in obenem javiti, do katerega termina želite imeti gradivo pripravljeno za tisk in v katerem letniku približno bi mogel pričeti tiskati.
Z odličnim spoštovanjem
Vaš vdani
dr[.] Ljudevit Pivko,
Maribor, Elizabetina cesta 11.*

Na tem zadnjem ohranjenem oz. odposlanem Pivkovem pismu je podčrtano zapisano: »Odgovor i građa poslano«. Boranič je torej Pivku gradivo vrnil.

Leta 1913 je sledila druga objava gradiva v *Časopisu za zgodovino in narodopisje*. Gre za razpravo z naslovom *Ptujska kobila*,⁵⁸ v kateri je večji del posvečen primerjalni obravnavi sorodnih mask in verovanj po Evropi in Rusiji ter izvoru in vlogi te maske. Taka obravnava kaže na Pivkovo široko razgledanost po etnoloških pojavih v Evropi in širše.

⁵⁷ Prim. Pivko, Sosečka.

⁵⁸ Prim. Pivko, Pustna kobila.

imam pripravljene v obširnejši
obliki. Ogledajte si pram in pram,
občajih je popolnoma dostavni.

Z obojestranim spoštovanjem
Pam udani
dr. Ljudevit Pivko
vkl. prof., Maribor,
Ul. Zabeleka cesta 11.

Maribor, 18. IV. 1911.

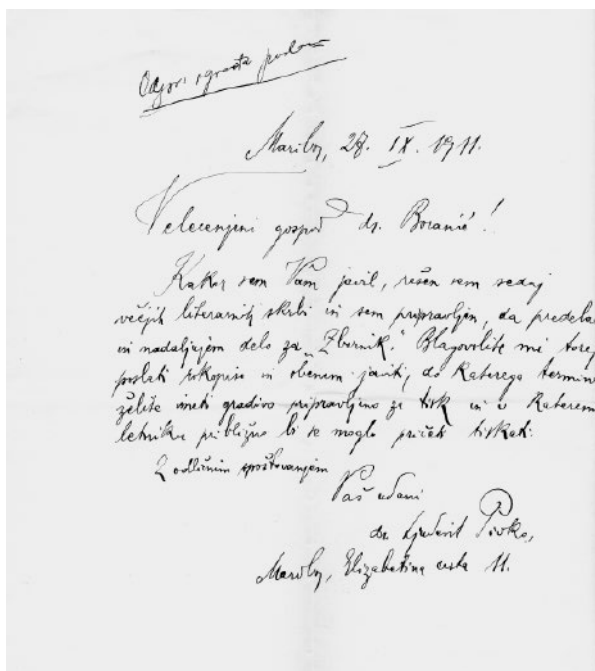
Velecenjeni gospod urednik „Zbornika“
J. dr. Fr. Hec je me je opasal
pismeno, ali se menim nadaljevati
svoje narodpisne glatke v „Zborniku“
polji, katero ste mi lani nedavno
pokazali v Zagrebu.

Poročam Vam, da sem voljan in
da sem vsa ta leta martijno
uporabljal svoj prosti čas za
dopolnjevanje. Predvsem pa

smatram za potrebno, da
dobro revidiramo gradivo,
ki ga imate že v rokav
in ki pohaja v več let,
kar se pogaja na st. listih.
in celo na pravopisu, ki je
v prvem delu kompliciran
in nepraktičen, a tudi v drugem
ni popoln. Po daljših fonetičnih
študijah sem prišel do prepričanja,
da je tujetam treba karakture.
Ali mi pošljete rokopis,
ga preberem – upam, da
do novega leta 1912, najbrže
pa do kraja leta 1912 – tako,
da bo gosten za trisk. Hvenem
hočem nadaljevati.

Oprostite pa mi morate, če
vidam nekaj posebnih drobtin
in drugih stvari v novem našem
„Lampionu“ za zgodovino in narodpisje
(Maribor). Ali uredniško prosijo am
posnudi nekaj zaskrojenih samostojnih
črtic o javnem pravu naših Poljanec,
ki pa izidejo v krajšem jeziku,
ne v marceju. Za „Zbornik“ jih

Slika 13a in 13b: Pivkovo pismo 18. 4. 1911

Slika 14: Pivkovo pismo 27. 9. 1911

PIVKOVO ŽIVLJENJE IN DELO PO PRVI SVETOVNI VOJNI

Pivkovo učiteljsko in ostalo delo je prekinila prva svetovna vojna. O svoji vlogi v njej je Pivko tudi pisal,⁵⁹ spet se je posvetil objavam s področja metodike telovadbe in za poučevanje slovenščine izdal še knjigo o dramatiki.⁶⁰ Ob Pivkovem pestrem povojnem družbenem in političnem delovanju se zdi logično, da mu za obdelavo zbranega narodopisnega gradiva ni ostajalo veliko časa. Vseeno je, kot je zapisal Franjo Baš ob Pivkovi smrti, Pivko do svoje smrti »delal na sistematski znanstveni narodopisni sliki rojstne Nove vasi pri Sv. Marku na Dravskem polju« in se »vračal vsake počitnice v rojstno vas in na rojstnem domu zbiral pri domačinih elemente naše materialne in duševne ljudske kulture«.⁶¹ Leta 1935 je Pivko iz svojega narodopisnega gradiva v *Časopisu za zgodovino in narodopisje* objavil še prispevek o ribištvu ob Dravi in njenih vodah,⁶² v katerem je zbrano besedišče s tega področja, vsebuje pa tudi skice ribiškega orodja. S to objavo, ki jo Baš imenuje Pivkova »labudja

⁵⁹ Prim. Pivko, *Proti Avstriji*.

⁶⁰ Prim. Pivko, *Dramatsko pesništvo*.

⁶¹ Baš, Dr. Ljudevit Pivko, str. 145.

⁶² Prim. Pivko, *Ribištvo v Dravi in njenih vodah*.

pesem«,⁶³ je Pivko zaokrožil redke objave svojega obsežnega, a danes skoraj neznanega narodopisnega dela.

Poleg tega je v Pivkovi zapuščini v Pokrajinskem arhivu v Mariboru ohranjen Pivkov nedatiran rokopis na 18 straneh, kjer so v obliki seznama zapisana zemljiška imena »devetih vasi župnije Sv. Marko niže Ptuja«. ⁶⁴ Na zunanjem ovitku v zgornjem desnem kotu je zapisano »Jazu«, kar rokopis povezuje z gradivom, ki naj bi ga izdala Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti.

SKLEP

Kljub dogovorom glede terminov oddaje gradiva za objavo v *Zborniku za narodni život i običaje* Pivko svojega gradiva v Zagreb ni vrnil, saj v obsežni arhivski zbirki Oddelka za etnologijo Hrvaške akademije znanosti in umetnosti Pivkovega gradiva ni. Po vsej verjetnosti je ostalo pri Pivku in je bilo kasneje izgubljeno ali uničeno.⁶⁵ Le majhen del se je ohranil v zgoraj navedenih objavah in v Pokrajinskem arhivu v Mariboru.

Kompleksen popis ljudskega življenja, kot si ga je zadal Pivko, je bil kljub osebni predanosti tej nalogi zagotovo preobsežna naloga za enega človeka, angažiranega na številnih področjih.

VIRI IN LITERATURA

UAW-PH RA 1850 Pifko, Ludwig, 1905.03.01–1905.05.29. Universitätsarchiv Wien (UAW), Rigorosenakten der Philosophischen Fakultät (1873–2003), Pifko, Ludwig.

SI_PAM/1714/002/00002. Pokrajinski arhiv Maribor, Pivko Ljudevit, Razno gradivo Ljudevita Pivka 1914–1933, Dr. Ljudevit Pivko: Zemljiška imena pri sv. Marku niže Ptuja, [s. a.].

⁶³ Baš, Dr. Ljudevit Pivko, str. 145.

⁶⁴ Prim. SI_PAM/1714/002/00002.

⁶⁵ O usodi ostale Pivkove zapuščine, kolikor je ne hrani Pokrajinski arhiv Maribor, bi lahko danes le ugibali. Švajncer v predgovoru v ponatis Pivkovih vojnih spominov glede Pivkove zapuščine v zvezi z vlogo v prvi svetovni vojni navaja »nepotrjeno trditev«, da je Pivko ves svoj vojni arhiv odstopil nastajajočemu muzeju prostovoljskega gibanja v Zagrebu, potem pa se je za njim izgubila vsaka sled (prim. Švajncer, O dr. Ljudevitu Pivku in njegovem delu, str. 12). Švajncer navaja še, da je del Pivkove zapuščine – odlikovanja in podobno – družina aprila 1941 pred izgnanstvom zakopala na vrtu v Mariboru, toda po vrnitvi tega ni več našla (prim. Švajncer, O dr. Ljudevitu Pivku in njegovem delu, str. 19). Po ustni informaciji Lade Zei, Pivkove potomke, so Nemci hišo v Mariboru, v kateri je živela Pivkova družina, med drugo svetovno vojno popolnoma izropali. Torej bi lahko Pivko svoje narodopisno gradivo bodisi izročil kakšnemu posamezniku ali ustanovi bodisi je bilo v času med drugo svetovno vojno še v hiši in je bilo uničeno.

SI_PAM/1714/002/00006. Pokrajinski arhiv Maribor, Pivko Ljudevit, Razno gradivo Ljudevita Pivka 1914–1933, Pivkov prepis listin mestnega arhiva v Frankfurtu ob Majni.

Franjo Baš, Dr. Ljudevit Pivko. *Časopis za zgodovino in narodopisje*, št. 3–4, 1936, str. 145.

Franjo Baš, Pivko, Ljudevit (1880–1937). *Slovenska biografija*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi431435/#slovenski-biografski-leksikon> (13. avgust 2018).

Klementina Batina idr., Dokumentacijski pregled arhivskega gradiva Odsjeka za etnologiju HAZU (Stara zbirka). *Zbornik za narodni život i običaje*, let. 55, 2010, str. 45–149.

Klementina Batina idr.: Dokumentacijski pregled arhivskega gradiva Odsjeka za etnologiju HAZU (Nova zbirka). *Zbornik za narodni život i običaje*, let. 55, 2010, str. 151–260.

Klementina Batina idr., Dokumentacijski pregled arhivskega gradiva Odsjeka za etnologiju HAZU (Zbirka korespondencije). *Zbornik za narodni život i običaje*, let. 55, 2010, str. 377–451.

Julius Głowacki, Schulnachrichten. *Jahresbericht des k. k. Staats-Gymnasiums in Marburg a/D.* Marburg: Verlag des k. k. Staats-Gymnasiums, 1907, str. [31]–57.

Julius Głowacki, Schulnachrichten. *Jahresbericht des k. k. Staats-Gymnasiums in Marburg a/D.* Marburg: Verlag des k. k. Staats-Gymnasiums, 1909, str. [33]–60.

Iva Habjanič, Pivko, Ljudevit. *Spodnjepodravci.si*. <http://www.spodnjepodravci.si/osebe/pivko-ljudevit/37/> (16. 8. 2018).

Imenik šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter učiteljstva v Sloveniji. Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1921.

Monika Kropelj, Karel Štrekelj – iz vrelcev besedne ustvarjalnosti. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001.

Načela Karla Havlička Borovskega (priredba po češkem izvirniku avtorja J. Lagnerja). Maribor: Mariborski Sokol, 1912.

Janko Osojnik, *Šaljivec iz Podravja*. Zbirka pripovedk iz štajerskega Podravja. Ljubljana: samozaložba, 1910.

Janko Osojnik, *Ribičev Jurka*. Maribor: samozaložba, 1911.

Ludwig Pivko, Stanisław Ciszewski: Ognisko. Studyum etnologiczne. W Krakowie, nakładem akademii umiejętności, 1903. S. VII + 238. (Der Herd. Etlinologische Studie. In Krakau, Verlag der Akademie der Wissenschaften, 1903.). *Archiv für slavische Philologie*, let. 27, 1905, str. 126–133.

Ljudevit Pivko, Ungnadovi stiki z mestom Frankfurtom ob M. *Trubarjev zbornik*. Ljubljana: Matica Slovenska, 1908, str. 45–55.

Ljudevit Pivko, Za života Slovinců v XIX. století. *Moravsko-slezská revue*, let. 6, 1910, št. 4, str. 128–132.

Ljudevit Pivko, Slovinci v »Illyrii francouzské«. *Moravsko-slezská revue*, let. 6, 1910, št. 8, str. 301–304.

Ljudevit Pivko, Slovinci v době předbřeznové. *Moravsko-slezská revue*, let. 7, 1911, št. 4, str. 213–219.

Ljudevit Pivko, Slovinci v dobi predbreznové. (Dokončení.). *Moravsko-slezská revue*, št. 7, 1911, št. 5, str. 259–262.

Ljudevit Pivko, Fr. Kovačič: Trg Središče. *Krajepis in zgodovina*. 1910. *Ljubljanski zvon*, 1910, št. 5, str. 312.

Ljudevit Pivko – I. Recel, *Pavluša*. *Zbirka slovenskih narodnih pripovedk*. Ljubljana, 1908.

Ljudevit Pivko, Sosečka. *Časopis za zgodovino in narodopisje*, let. 8, 1911, št. 1–4, str. [11]–20.

Ljudevit Pivko, Pustna kobila. *Časopis za zgodovino in narodopisje*, let. 10, 1913, str. 151–155.

Ljudevit Pivko, *Proti Avstriji*. Ljudmila Pivkova: *Avstrijske ječe*. Maribor: Založba Obzorja, 1991.

Ljudevit Pivko, *Dramatsko pesništvo*. Maribor: Slovenska Šolska Matica, 1921.

Ljudevit Pivko, Ribišstvo v Dravi in njenih vodah. *Časopis za zgodovino in narodopisje*, let. 30, 1935, št. 3, str. 157–166.

Avgust Pirjevec, Pesek, Anton (1879–1955). *Slovenska biografija*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi416598/#slovenski-biografski-leksikon> (13. november 2018).

Richard Plaschka, *Avantgarde des Widerstands. Modellfälle militärischer Auflehnung im 19. und 20. Jahrhundert*. Wien – Köln – Graz: Böhlau, 2000.

Pavel Poljanec, *Kratka zgodovina slovenskega naroda*. Ljubljana, 1907.

Pavel Poljanec, *Zgodovina Slovencev*. Ljubljana: Slovenska Šolska Matica, 1909–1911.

Pavel Poljanec, *Črtice iz slovenskega političnega dela in boja*. Maribor: Mariborski Sokol, 1912.

Prilozi. *Zbornik za narodni život i običaje*, let. 55, 2010, str. 469–623.

Jakša Primorac, Arhivska građa Odsjeka za etnologiju HAZU. *Zbornik za narodni život i običaje*, let. 55, 2010, str. 9–38.

Janez J. Švajncer, O dr. Ljudevitu Pivku in njegovem delu. Ljudevit Pivko: *Proti Avstriji*. Ljudmila Pivkova: *Avstrijske ječe*. Maribor: Založba Obzorja, 1991, str. 9–19.

Vojaško leto Pavla Poljanca. Po pripovedovanjih in pismih Pavla Poljanca priobčila Ljudmila Novakova. *Narodni dnevnik*, 28. januarja 1910 (let. 2, št. 22)–12. februarja 1910 (let. 2, št. 34).

Viktor Vrbnjak, Strelec, Ivan (1864–1914). *Slovenska biografija*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi619072/#slovenski-biografski-leksikon> (16. avgust 2018).

LJUDEVIT PIVKO – ALSO AN OBSERVER AND REGISTRAR OF THE FOLK LIFE ON THE PTUJ FIELD

Summary

Ljudevit Pivko was born in 1880 near Ptuj, he studied in Prague and Vienna, and after his promotion in Slavic philology got a job as a teacher in Maribor. He is known mostly for his role in World War I, when he, as an opponent of Austria-Hungary, joined the Italian army. After the war he went on teaching and was active on the social-political field. It is much less known that all his ambitions, interests, education and work from the middle school on, during his studies in Prague and Vienna, and until his death were dedicated to registration of the widest spectrum of folk life on the Ptuj Field. Already as a secondary school student in 1897, Pivko joined the *Odbor za narodni život i običaje* (Board for Folk Life and Traditions) at the Yugoslav Academy of Sciences and Arts, which collected and published ethnographic materials from areas with Croatian and other south Slavic population. In the letters he sent to Antun Radić and afterwards to Dragutin Boranić from Zagreb, we can see how intensive Pivko's registration of the materials according to Antun Radić's questionnaire was and how he slowly became aware of the extensiveness of his work. In 1905, while writing his Ph. D. thesis, in which he presented the phonemes of his local dialect, his main goal was to publish the extensive ethnographic materials. In his examination application for the Vienna university, he presented his point of view on collecting the materials, in which he distanced himself from the then established concepts and accepted directions that, theoretically and practically speaking, came in force much later, i. e. in the 1960s. In 1906, as he started working as a secondary school teacher in Maribor and was active in the social-political and cultural life, he put the ethnographic work aside. In 1911, he again started working on the materials that were waiting to be published in Zagreb. He got the materials back, for he wanted to supplement and rearrange them before publishing them in the academy. Before World War I, he published two articles from these materials in *Časopis za zgodovino in narodopisje* (*Review for History and Ethnography*). He returned to his home Ptuj Field after the war and started collecting new materials. In 1935, two years before his death, he published his last article on this topic in *Časopis za zgodovino in narodopisje* (*Review for History and Ethnography*). The Regional Archives in Maribor keep Pivko's legacy, which includes a register of land names from nine villages from the St. Marc parish near Ptuj. Other parts of Pivko's extensive ethnologic register that were mentioned in his correspondence, and other archival sources, are lost.

LJUDEVIT PIVKO – AUCH BEOBACHTER UND BESCHREIBER DES VOLKSLEBENS AUF DEM PTUJFELD/PETTAUFELD

Zusammenfassung

Ljudevit Pivko wurde 1880 in der Nähe von Ptuj/Pettau geboren. Er studierte in Prag und Wien und wurde nach dem Doktorat aus slawischer Philologie Lehrer in Maribor/Marburg. Vor allem ist er wegen seiner Rolle im Ersten Weltkrieg bekannt, als er als Gegner der Österreichisch-Ungarischen Monarchie in die italienische Armee ging. Nach dem Krieg widmete er sich wider dem Unterrichten und den gesellschaftspolitischen Tätigkeiten. Es ist viel weniger bekannt, dass seine Ambitionen, sein Interesse, seine Ausbildung und Arbeit die ganze Zeit seit der Mittelschule, während des Studiums in Prag und Wien und bis zu seinem Tod der Aufnahme des breitesten Spektrums des Volkslebens auf der Ptujfeld/Pettaufeld gewidmet waren. Schon als Gymnasiast verband sich Pivko im Jahr 1897 mit *Odbor za narodni život i običaje* (*Gremium für Volksleben und Traditionen*) bei der Jugoslawischen

Akademie der Wissenschaften in Zagreb/Agram, im Rahmen dessen man ethnologische Materialien aus dem Bereich, wo Kroaten und andere südslawische Völker lebten, sammelte und veröffentlichte. Aus den Briefen, die Pivko nach Zagreb/Agram an Antun Radić und später an Dragutin Boranić schrieb, ist ersichtlich, wie intensiv sich Pivko mit der Aufnahme der Materialien laut dem Fragebogen von Antun Radić widmete und wie er sich langsam des Umfangs seiner Aufgabe bewusst wurde. Noch im Jahr 1905, nach seiner Doktorarbeit, in der Pivko die Phoneme seines Dialektes vorstellte, wurde einer seiner Hauptziele die Veröffentlichung der gesammelten und umfangreichen ethnologischen Materialien. Im Aufnahmeformular für die Prüfungen am Wiener Universität stellte er seine Ansicht über das Sammeln der Materialien dar, in der er sich von den damals etablierten Systemen distanziert und neueren Strömungen annähert, die theoretisch und praktisch erst in den 1960er in den Vordergrund traten. Im Jahr 1906, als er als Mittelschullehrer in Maribor/Marburg zum Unterrichten anfang, widmete er sich dem gesellschaftspolitischen und kulturellen Leben und seine ethnologische Tätigkeit blieb im Hintergrund. 1911 kam er wieder an seine Materialien, die in Zagreb/Agram auf Veröffentlichung warteten. Auf seinen Wunsch bekam er die Materialien wieder, um sie vor der Veröffentlichung noch zu erweitern und aufs Neue zu organisieren. Noch vor dem Ersten Weltkrieg veröffentlichte er in *Časopis za zgodovino in narodopisje* (*Zeitschrift für Geschichte und Ethnographie*) anhand dieser Materialien zwei Artikel. Nach dem Krieg ging er immer wieder auf das heimische Ptujfeld/Pettaufeld zurück, um neue Materialien zu sammeln. Im Jahr 1935, zwei Jahre vor seinem Tod, erschien in *Časopis za zgodovino in narodopisje* (*Zeitschrift für Geschichte und Ethnographie*) sein letzter Artikel zu diesem Thema. Im Regionalarchiv in Maribor/Marburg ist im Pivkos Nachlass der Register der Grundnamen von neun Dörfern der Hl. Marko Pfarre in der Nähe von Ptuj/Pettau erhalten. Der Rest von Pivkos umfangreichen ethnologischen Materialien, über die er in seinen Korrespondenzen schreibt, und andere Archivmaterialien sind heute verloren.